

DAVID HEWSON
DE SCHADUW VAN
LUCIFER

HOOGSPANNING

David Hewson

De schaduw van Lucifer

 HOOGSPANNING

De Fontein

Van David Hewson verschenen bij De Fontein:

De Vaticaanse moorden

Het Bacchus offer

De Pantheon getuige

De engelen des doods

Het zevende sacrament

De Romeinse lusthof

Het masker van Dante

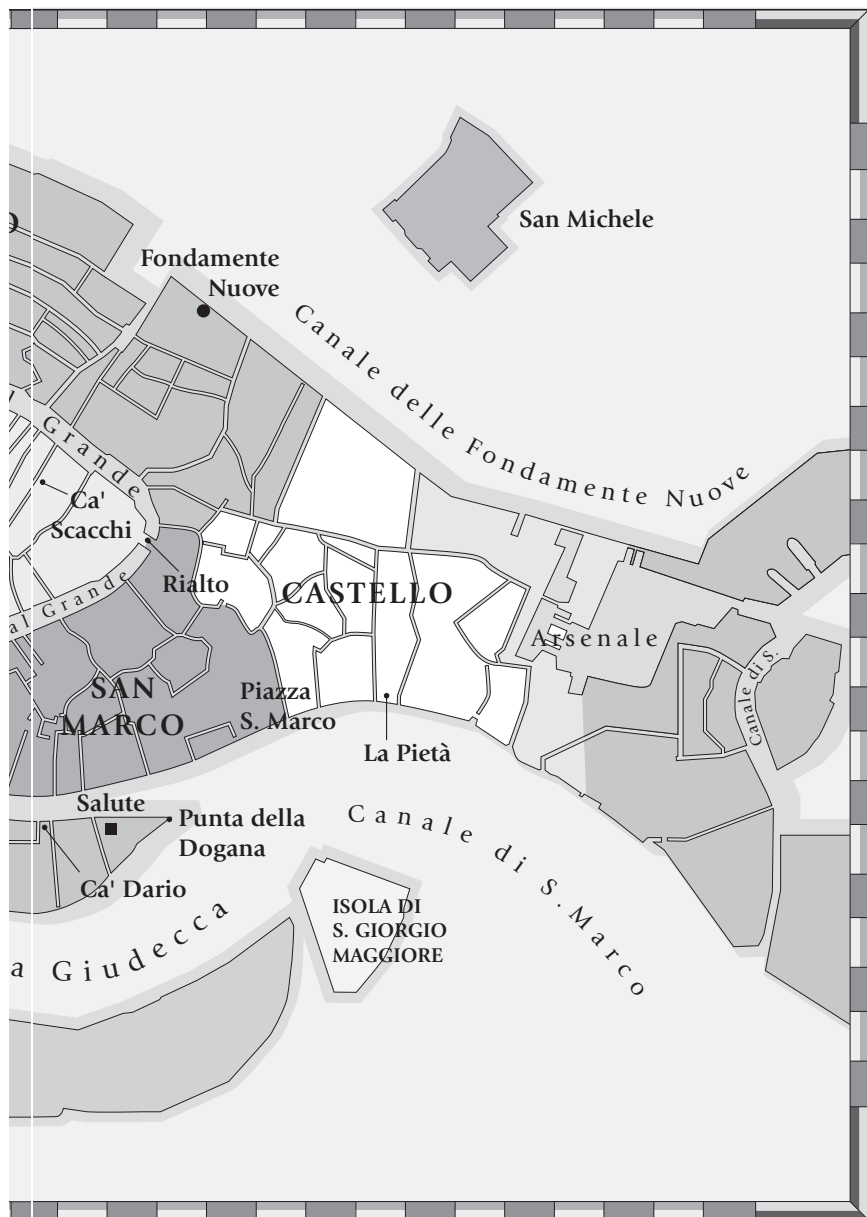
Blauwe Démonen

Dans van de doden

Gevallen engel

*Voor Helen, Catherine en Thomas,
wier muziek me hier gebracht heeft*

San Michele

Fondamente
Nuove

Canale delle Fondamente Nuove

Grande
Ca' Scacchi

Rialto

CASTELLO

Arsenale

SAN
MARCO

Piazza
S. Marco

La Pietà

Canale di S.

Salute

Punta della
Dogana

Canale di S. Marco

Ca' Dario

a Giudecca

ISOLA DI
S. GIORGIO
MAGGIORE

1

San Michele

Hij had eraan gedacht zich in het zwart te kleden. Het goedkope, dunne pak van Standa. Glanzende, nette schoenen. Een nep-Ray-Ban Predator die hij van een zojuist gearriveerde Japanse toerist op het Piazzale Roma gestolen had.

Rizzo stak een sigaret op en wachtte bij het poortgebouw van San Michele. Het was de eerste zondag van juli. Het begon zomer te worden in de lagune, een verandering die gemarkeerd werd door het getijlp van zwaluwen boven zijn hoofd en een luie hitte die uit het water opsteeg. Een pittig briesje woei door de cipressen die als uitroepstekens over het kerkhof verspreid stonden. In de schaduw van een nis rechts van hem bevond zich, discreet aan het oog onttrokken, een keurige stapel lege, grenen doodskisten. In een zonnestraal die op een hoek van de dichtstbijzijnde kist viel zag Rizzo iets bewegen. Een kleine hagedis met stippen over zijn hele ruggengraat schoot naar het gouden vlekje toe, wachtte daar even en haastte zich toen terug het gebarsten metselwerk in.

Wat een baan, zeg, dacht Rizzo. Betaald worden om een lijk te controleren.

De beheerder van de begraafplaats kwam zijn kantoor uit en staarde naar de sigaret tot Rizzo hem uittrapte. De man was klein en dik, en zweette in zijn hagelwitte katoenen overhemd. Hij leek een jaar of veertig, had een volle bos vettig haar op zijn hoofd en een dun snorretje, dat leek op een in tweeën gebroken kam waarvan de helften boven een paar vlezige lippen geplakt waren.

‘Heb je de papieren?’

Rizzo knikte en deed een flauwe poging tot een glimlach. De opzichter keek chagrijnig, alsof hij verwachtte dat er iets mis was. Rizzo was vijftientig, maar leek in deze kleren wel dertig. Nog steeds wat te jong, vermoedde hij, om een verdwaald lijk te komen opeisen alsof het een koffer uit een bagagekluisje op het station betrof.

Hij haalde de papieren tevoorschijn die de Engelsman hem die ochtend in het grote, vorstelijke appartement achter de Guggenheim-galerie gegeven had. Massiter had gezegd dat het daarmee wel zou lukken. Ze hadden tenslotte genoeg gekost.

‘Bent u familie?’ vroeg de opzichter en hij staarde naar de regels vol kleingedrukte lettertjes op het vel.

‘Neef,’ antwoordde Rizzo.

‘Verder geen familie?’

‘Allemaal dood.’

‘Hm.’ De man vouwde de papieren op en stak ze in zijn zak. ‘U had nog vier weken kunnen wachten, weet u. Tien jaar hebben ze. Tot op de minuut. Ik heb hier de laatste tijd heel wat mensen gezien. Maar nooit zo vroeg op de dag.’

‘Verplichtingen.’

De beheerder trok een gezicht. ‘Natuurlijk. De doden moeten zich wel naar onze agenda schikken. Niet andersom. Maar toch...’ Hij trakteerde Rizzo op een professionele blik met wellicht iets van sympathie erin. ‘U bent er in ieder geval. U zou ervan staan te kijken hoeveel van die arme donders nooit teruggevorderd worden. Brengen een decennium onder de grond door en worden dan naar het knekelhuis van de gemeente overgebracht. We hebben geen keus, weet u. Er is geen plek.’

Dat wist iedereen in Venetië, dacht Rizzo. Als je op San Michele begraven wilde worden, moest je de regels accepteren. Het eilandje tussen Murano en de noordelijke kustlijn van de stad was vol. De grote namen waar de toeristen voor kwamen, rustten veilig in hun graven. Alle anderen hadden slechts tijdelijk toestemming, tien jaar om precies te zijn. Als de huurtermijn voor dat kleine stukje grond verstreken was, was het aan de familie om de botten naar elders te verhuizen of dat aan de gemeente over te laten.

De Engelsman wist dat ook heel goed. Om redenen waar Rizzo niet nieuwsgierig naar was, had hij de papieren voor de opgraving al vroeg in orde gemaakt zodat hij als eerste wist wat zich in de kist bevond. Misschien was er nog iemand in het rottende lijk geïnteresseerd, iemand die zich netjes aan de deadline van tien jaar hield. Misschien ook niet. Rizzo snapte er nog steeds niet veel van. Was het zijn bedoeling om te controleren of er echt een lijk in de kist lag? Dat moest wel. Om eerlijk te zijn kon het hem weinig schelen. Als die vent hem duizend euro wilde betalen, alleen om met wat velletjes of vervalste documenten te wapperen, dan stelde hij geen vragen. Het was weer eens wat anders dan mensen van hun portemonnee beroven in de drukte van San Marco.

‘We hebben hier procedures voor,’ zei de man. ‘We houden ervan om de zaken netjes af te handelen.’

Rizzo liep achter hem aan, voorbij de keurige collectie van glanzende nieuwe kisten, het felle zonlicht in. Ze liepen over het eerste deel van het kerkhof, waar de doden met de langetermijnvergunningen lagen, en toen verder naar een afgelegen gedeelte dat bestemd was voor de niet-aflatende cyclus van tijdelijke teraardebestellingen. Groene dekzeilen markeerden de plekken waar de recente lijkenoogst had plaatsgevonden. Op elke minuscule grafsteen zat een fotootje: jong en oud, verstild in de tijd, in de lens kijkend alsof ze nooit dood zouden gaan. Ze hielden halt bij *Recinto 1, Campo B*, midden in een zee van bloemen. De opzichter wees naar de steen. Daar stond haar naam, de achternaam eerst, zoals bij iedereen op het kerkhof: *Gianni, Susanna*. Net achttien geworden. Het graf was leeg, de aarde zojuist weggescheept.

Er zat een foto van haar in een ovaal lijstje dat op de marmeren grafsteen bevestigd was. Rizzo kon er zijn ogen niet van afhouden. Susanna Gianni was een van de mooiste meisjes die hij ooit had gezien. De foto was buiten genomen, op een zonnige dag, misschien wel vlak voor haar dood. Ze had een paars t-shirt aan. Haar lange, donkere haar viel tot op haar schouders. Haar gezicht en hals waren gebruint door de zon, haar mond toonde een natuurlijke, open glimlach. Ze zag eruit als een jonge meid die op het punt van afstuderen stond, onschuldig, maar met een uitdrukking in haar ogen die duidelijk maakte dat ze het een en ander

had meegemaakt en opgestoken. Rizzo sloot zijn ogen achter de donkere glazen en probeerde zijn gedachten te kalmeren. Het was idioot, dat wist hij, maar hij voelde dat hij stijf begon te worden bij het zien van dit onbekende meisje dat, voor zover hij kon uitmaken, bijna tien jaar daarvoor gestorven was.

‘Wilt u de grafsteen ook?’ verbrak de beheerder plotseling de even angstaanjagende als heerlijke dagdromerij. ‘Als u wilt mag u hem met de kist meenemen. Ik neem aan dat u een boot geregeld heeft, hè?’

Rizzo antwoordde niet. Hij stak zijn handen diep in de zakken van zijn goedkope jasje en hield ze voor zijn lichaam, waarbij hij zich afvroeg of het de man opgevallen was.

‘Waar is ze?’ vroeg hij.

‘Laat die lui van de boot hierheen komen. Ze weten waar ze naartoe moeten.’

‘Waar is ze?’ herhaalde Rizzo. De Engelsman was heel duidelijk geweest over wat hij wilde.

Zonder iets te zeggen draaide de man zich om en hij begon in de richting van een verlaten hoek in het noordelijke deel van de begraafplaats te lopen. Aan de rechterkant voer een van de grote veerponten naar Burano en Torcello voorbij. In de veranderlijke lucht hingen zeemeeuwen. Een aantal gestalten bewoog zich tussen de grafstenen door, sommige met bossen bloemen in de hand. Rizzo was hier nog maar één keer eerder geweest, met een vroeger vriendinnetje, voor een bezoek aan haar oma. Hij kreeg de kriebels van deze plek. Als het zijn tijd was, wilde hij verdwijnen in de laaiende vlammen, één plotseling oplaaiend vuur in het gemeentelijke crematorium op het vasteland. Niet hier in de droge aarde van San Michele liggen wachten, om een decennium later weer opgegraven te worden.

Ze liepen naar een klein, laag gebouw, met een enkel minuscuul raam. De beheerder viste een sleutelbos uit zijn zak en opende de deur. Rizzo nam zijn zonnebril af en liep achter hem aan naar binnen. Vervolgens wachtte hij toen de man de lichtschakelaar omgedraaid had tot zijn ogen zich aangepast hadden aan de abrupte overgang van het felle zonlicht naar het donker en vervolgens aan het zwakkere schijnsel van een enkele tl-buis aan het plafond.

De kist stond op een onderstel in het midden van de kamer. Het hout had een fletse, saaie grijze kleur. Het was alsof het ding en datgene wat erin zat in de luttele jaren dat ze onder het aardoppervlak hadden gerust totaal verdroogd waren.

‘Zoals ik al zei,’ herhaalde de man, ‘stuur je mannen hierheen. Die weten wat ze moeten doen. Dit wil je echt niet zien, hoor. Geloof me.’

De Engelsman was duidelijk geweest over wat hij wilde.

‘Maak open.’

De beheerder vloekte zachtjes, sloeg zijn armen over elkaar en staarde nors naar de donkere hoek achter de kist. ‘Daar kan geen sprake van zijn,’ mompelde hij. ‘Wat voor spelletje speel je, knul?’

Rizzo stak zijn hand in zijn zak en haalde er twee biljetten van honderd euro uit. Massiter had geweten dat er zich onderweg problemen voor zouden kunnen doen.

‘Luister,’ zei hij. ‘De Gianni’s zijn een heel hechte familie. Laat me gewoon mijn lieve nichtje nog een keer zien en dan ben ik weg, oké?’

‘Verdomme,’ zei de man. Toen stopte hij de biljetten weg en nam de koevoet op die tegen de muur aan leunde. ‘Wil je dat ik het deksel eraf haal? Of is ze zo dierbaar dat je dat ook zelf wilt doen?’

Wat Rizzo wilde was een sigaret. Er was geen lucht in die kleine ruimte. Uit de doods-kist kwam een doordringende geur van verrotting. ‘Doe het nou maar,’ zei hij en hij knikte naar de kist.

De man gromde, tilde de koevoet op en ramde hem onder het deksel. Hij keek nauwelijks naar wat hij aan het doen was. Hij had die dingen al duizenden keren open gekraakt, meende Rizzo. Het was alsof je in een abattoir werkte of in het lijkenhuis. Na een tijdje stond je niet eens meer stil bij wat je precies aan het doen was.

Het ijzer baande zich langzaam een weg rond de houten doos. Het tilde het deksel iedere keer slechts een paar centimeter op, waarbij de kromme, roestige spijkers aan het licht kwamen die het ding bij elkaar hielden. Toen hij de hele kist rond was gegaan, keek de man Rizzo een laatste keer aan.

‘Weet je het zeker, knul? Veel van jullie jongens zijn daarbuiten bij klaarlichte dag echte helden, maar wanneer jullie hierbinnen zijn en het moment is daar, dan liggen de zaken ineens heel anders.’

Rizzo had er een hekel aan als iemand hem ‘knul’ noemde. Hij zei opnieuw: ‘Doe het nou maar.’

De beheerder schoof voorzichtig het breekijzer onder het dekzel, drukte het omlaag en wrikte het open. Het hout brak met een plotseling, doordringend gekraak in tweeën. Onwillekeurig maakte Rizzo een sprongetje. De lucht vulde zich met stofdeeltjes. Daarna volgde een doordringende, verderfelijke geur die duidelijk van menselijke oorsprong was. Eén blik maar. Dat was alles wat de Engelsman gevraagd had.

Hij boog voorover en gluurde naar binnen. Haar hoofd bevond zich in een hoek van de kist, in de schaduw. Het lange haar was nu grijs en heel fijn, en maakte een droge indruk. Het hing aan weerszijden van de schedel, waarop nog net wat vlees te zien was, als lapjes oud bruin leer. Er zat iets in de oogkassen. Hij wilde er niet al te nauwkeurig naar kijken. Om haar schouders, of wat daarvan was overgebleven, bevonden zich de bandjes van wat ooit een witte lijkwade moest zijn geweest.

Rizzo dacht dat hij naar de schedel zou gaan staren en zich zou afvragen waar dat mooie gezichtje naartoe gegaan was. Van zijn beginnende erectie was weinig meer over. Hij had het koud. De lucht voor hem danste. Hij zou er niet van staan te kijken als hij nu heel gauw ging overgeven. Niet van afgrijzen of walging, maar door de giftige, verstikkende atmosfeer. Het was alsof je je in een wolk menselijk stof bevond die uit elk menselijk wezen bestond dat in de loop der eeuwen door de hekken van San Michele was gekomen.

Maar hij keek niet zo lang naar de schedel. Haar lange armen lagen gevouwen op haar borst en hadden skeletachtig magere proporties aangenomen. Tot zijn verrassing omsloten ze iets, een voorwerp dat groot genoeg was om van haar kin tot haar onderlichaam te reiken. Hij staarde ernaar en wist dat de beheerder van de begraafplaats dat ook deed. Het was hier zo misplaatst dat hij eerst niet door had wat het was. Het lijk van Susanna Gianni, wie

zij ook geweest mocht zijn, was begraven terwijl ze een vioolkist omklemde. Haar armen waren liefdevol om het ding geslagen alsof het een kind was.

De Engelsman had hier niets over gezegd. Hij had hem alleen opgedragen de botten te bekijken en dan weer weg te gaan. Dat was de afspraak, dacht Rizzo, maar niemand kon het hem kwalijk nemen als hij een buitenkans benutte die op zijn pad kwam.

Hij reikte naar beneden, maakte de kist los uit de greep van de dode armen en begon het ding toen onder het koude, droge vlees vandaan te schuiven.

De beheerder keek hem dreigend aan. 'Dat moet je niet doen.'

Rizzo wachtte even en zuchtte. Hij werd moe van deze kleine man. Hij werd moe van deze plek. Rizzo stak zijn hand in zijn zak en haalde de kleine stiletto tevoorschijn die hij overal met zich meenam. Terwijl hij de man aankeek drukte hij op het knopje aan de zijkant, liet het dunne lemmet de bedorven lucht in schieten, greep hem toen bij zijn kraag en zag de angst op zijn gezicht steeds groter worden. Hij drukte de punt in de vlezige onderkant van het linkerooglid van de man. Rizzo tilde de kwabbige huid op tot zich een kleine piramide vormde, en prikte toen net zo hard door totdat hij een minuscule druppel bloed kon zien opwellen. 'Wat?' vroeg hij rustig. 'Ik deed helemaal niks.'

De dikke man verstijfde en zei niets. Rizzo schoof zijn hand in diens jaszak, haalde er een goedkope plastic portefeuille uit en keek naar zijn identiteitsbewijs. De beheerder woonde in een van die sociale woningbouwwijken ten noorden van hem, in Cannaregio. Op vijf minuten lopen bij hem vandaan.

'Doe geen domme dingen,' siste Rizzo. 'Of anders kom ik misschien wel terug en laat ik je jezelf begraven. Nou?'

In de ogen van de beheerder was een glazige uitdrukking van angst verschenen. Rizzo trok zijn arm weg, liet de man los en liep toen terug naar de kist. Hij tilde opnieuw de dode armen op en haalde de vioolkist weg. Met de mouw van zijn goedkope jasje veegde hij het stof van het oppervlak en daar zag hij haar naam op een vervaagd papieren etiket staan. Toen liet hij zijn vingers door het handvat glijden. De vioolkist zwaaide met een zeker gewicht onder zijn arm heen en weer. Er zat iets in, dat was duide-

lijk. Misschien alleen stenen. Zelfs gekken begroeven hun doden tegenwoordig niet vergezeld van kostbaarheden.

De dikke man hurkte in de duisternis, terwijl hij waarschijnlijk in zijn broek piste en wilde dat hij, in afwachting van het eten, thuis was bij zijn even dikke vrouw. Rizzo trok een gezicht en haalde toen een paar biljetten van vijftig euro tevoorschijn, die hij in het borstzakje van de man stak. 'Je geluksdag, vriend. Gewoon een familieaangelegenheid. Oké?'

De beheerder haalde de biljetten tevoorschijn en liet ze ritselen. Het geld gaf hem wat respect terug. De score tussen hen was nu gelijk. Dat snapte Rizzo donders goed. Er was niet genoeg respect in de wereld. Hij zette zijn namaak-Predator weer op, draaide zich om en liep naar buiten.

Achter hem was opnieuw de stem te horen. 'Hé! Waar zijn de bootlui? Die moeten hier nu mee aan de slag.'

Vanaf de deur keek Rizzo om naar de kist en het mannetje eraan dat nog steeds in het donker op zijn hurken zat. 'Wat voor bootlui?'

'Voor de botten, in hemelsnaam! Ik dacht dat je haar alvast naar boven had laten halen omdat je het zelf wilde regelen.'

'Dat heb ik nooit gezegd,' antwoordde Rizzo.

'Jezus! En wat moet ik er nu mee?'

Rizzo haalde zijn schouders op. Zijn jasje zat hem te strak. Hij had een hekel aan die goedkope spullen terwijl hij eigenlijk kleren wilde hebben die ze in San Marco verkochten: Moschino, Valentino en Armani.

'Doe ermee wat je wilt,' antwoordde hij. Toen keek hij naar de man. Misschien was hij te ver gegaan. De man zag eruit alsof hij elk moment in tranen uit kon barsten of hem te lijf gaan, ook al wist hij dat Rizzo gebruik zou maken van het mes in zijn jaszak. Het was niet goed, dacht Rizzo, om gekke mensen op begraafplaatsen te laten werken. Maar misschien waren zij de enigen die ze konden krijgen.

'Hé,' zei hij. 'Kalm aan, man. Hou je mond. Kijk niet zo gek. Daar maak je de mensen bang mee.'

Toen liep hij vlug terug de begraafplaats op, naar *Campo B*, langs Susanna Gianni's voormalige graf, zonder de grafsteen een

blik waardig te keuren. Iets zei hem dat het geen goed idee was die foto van haar nog eens te zien.

De *vaporetto* vanuit Murano was halfvol. Hij stond in het midden, buiten, en merkte dat de mensen bij hem uit de buurt bleven. De vioolkist stonk, zelfs op het dek waar een bries uit de lagune af en toe tot fikse windstoten aanwakkerde. De boot minderde vaart, tot hij stillag. Voor de Fondamente Nuove, waar het vaartuig zou aanmeren, vond een of andere roeiwedstrijd plaats. Een aantal wedstrijdboten zat elkaar langs de oever achterna, toegejuicht door toeschouwers van achter de slagbomen aan het begin van de steiger. Rizzo vervloekte hen. De viool was zwaar. De stank werd steeds erger. De *vaporetto* schommelde als een dronkenman heen en weer op de grijze golfslag.

Rizzo sloot zijn ogen. Toen hij ze weer opende staarde hij achterom naar het eiland. Drie politieboten stevenden met loeiende sirenes op de pier af. Hij kon zijn ogen niet geloven. Hij kon niet geloven dat de dikke, kleine beheerder zo dom was.

Met de koffer nog steeds stevig in zijn handen deed hij een plotselinge uitval naar de metalen slagboom die de afrit blokkeerde en braakte over de rand, in het vettige, kolkende water. De meeuwen, die wel aan de lichtblauwe hemel vastgeplakt leken, hielden hem begerig in de gaten. In de verte zweefde San Michele, een wit-met-groene vlek tussen de stad en de lage, aaneengesloten contouren van Murano in. Rizzo keek boos naar de volmaakt witte kerk bij de aanlegplaats. Hij bezwoer zichzelf dat hij er nooit meer naar binnen zou gaan.

2

Hemelvaart

Noteer dit moment: Hemelvaartsdag, donderdag 14 mei, in het jaar Onzes Heren 1733. Lorenzo Scacchi, een lange, knappe knaap van negentien jaar en zeven maanden, staat op de brede stenen walkant van San Giorgio Maggiore over de Bacino di San Marco en kijkt toe hoe de doge zijn liason met de oceaan nieuw leven inblaast. Op het water krioelt het van de mensen. Gondels in de kleur van de nacht ruziën om een plekje in de buurt van de goud-met-rode *Bucintoro* die statig langs de Rio de Palazzo zeilt, in de richting van de tweelingzuilen op het San Marcoplein, San Teodoro, en de torenhoge spits van de campanile.

Er gaat een schok door de verzamelde menigte hier. Er wordt gezegd dat de doge ziek is, en nadenkt over een opvolger die hij de Raad van Tien kan aanbevelen. La Serenissima kent een perfecte balans tussen schittering en verval. Welke man zal haar te hulp schieten? Welk illuster genie kan het lot van de stad keren en ervoor zorgen dat die smerige Turken hun koffers pakken en weer teruggaan naar het oosten?

Niemand weet het. Maar wacht! De *Bucintoro* wendt haar voorsteven van de filigreinen voorgevel van het paleis af, bij de ziedende waterkant vandaan. Langzaam, voortgestuwd door de glinsterende, gouden roeispanen die als de poten van een of ander chic, met juwelen behangen insect uit de zijkanten steken, glijdt de boot over il Bacino, in de richting van de jongeman die daar wijdbeens aan de kabbelende rand van de golven

staat, de handen op de smalle heupen, het gezicht naar het water gekeerd terwijl zijn gouden haar opvlamt in de zon. De roeiers krommen hun ruggen en schieten in volle vaart over het kanaal. Dan mindert het prachtige vaartuig respectvol vaart om bij het vlakke, grijze eiland te kunnen komen waar de jongeman wacht. Daar komt het gracieus tot stilstand, en torent het als een gigantisch symbool van macht boven hem uit. Maar hij wankelt geen seconde.

‘Lorenzo!’ roept de doge uit, met een stem die kraakt van ouderdom maar nog steeds het majestueuze gezag uitstraalt van zijn positie. ‘Ik vraag het u nogmaals, heer. Uit liefde voor La Serenissima! Voor alles wat onze Republiek aan het hart gaat! Herzie uw mening, ik smeed het u! Leid ons uit deze duisternis naar het licht!’

Er trekt een enkele wolk langs het perfecte azuur van de hemel en niemand ziet waarschijnlijk de kortstondige beroering op het gezicht van de jongeman. Dan is het moment weer voorbij, en laat hij de mensen een glimlach zien, vriendelijk maar resoluut, een wijze en edele gelaatsuitdrukking voor iemand die nog zo jong is.

‘Tuurlijk, baas,’ reageert hij met de platte tongval van een boer, en hij haalt nederig zijn schouders op. Vanaf de lagune zijn de vreugdevolle kreten van duizenden te horen, als omgekeerde donderslagen die nu met luid misbaar opstijgen naar de hemel. Er is een nieuwe doge gevonden en binnenkort...

Zo, lief zusje. Heb ik je aandacht nu? Als ik deze brieven moet inkleden alsof het sensatieverhaaltjes zijn die door bedelmonniken en kreupelen in de straten rondgebazuind worden om te zorgen dat je verder leest, dan kun je gerust zijn, dan doe ik dat. Het is nu zes weken geleden dat we uit Treviso vertrokken, door een gruwelijk lot tot wees gemaakt. Help me om me niet eenzaam voelen in deze wereld. Jij bent ouder dan ik, twee lange, belangrijke jaren ouder. Ik heb je wijsheid nodig. Ik heb je liefde nodig. Eén brief, die bovendien grotendeels over indigestie gaat, vervult die schrijnende behoefte geenszins.

Maar laat me gauw terugkeren naar het verhaal, voor ik je ga vervelen! Je mag van het bovenstaande alles negeren met uitzon-

dering van het begin. Het is inderdaad Hemelvaart en ik stond echt aan de voet van de grote stenen monoliet van San Giorgio; hoelang weet ik niet. Er is een betere schrijver voor nodig om je de gebeurtenissen van deze dag te schilderen dan ik ben, dus ik zal het niet eens proberen. Maar ik kan je verzekeren dat Venetië een wonderbaarlijke stad is. Zelfs tegenwoordig kan het nog gebeuren dat ik de hoek van een onbeduidende straat omsla en ineens vol ontzag oog in oog sta met een alledaagse pracht die de verbeelding te boven gaat. Als de heren iets te vieren hebben en besluiten het eens breed te laten hangen – sorry – dan is het enige wat je kunt doen ernaar kijken. Jij bent hier ooit eens met Papa geweest, meen ik. Ik waagde me nooit buiten ons kleine stadje tot na die droevige dag van de begrafenis. Voor een op strootjes kauwende boerenpummel is me dit de stad wel.

Er zijn hier mannen van wie ik wilde dat jij ze kon ontmoeten. Stel je nu onze oom Leo voor aan de waterkant, een magere kerel die met de armen over elkaar in zijn alledaagse kloffie staat toe te kijken hoe die grote schuit langzaam tot voor het paleis drijft. Hij kijkt erbij alsof hij zo'n vertoning al een miljoen keer eerder gezien heeft en dat er in de hele schepping niets is wat hem ooit nog kan ontroeren. Maar hij is een Venetiaan, een man van de wereld, die nooit onze dierbare vader nagevolgd zou zijn om voor een rustig boerenbestaan te kiezen. Het spektakel zit hem in het bloed, alsof het bij het leven van alledag hoort. Voor minder komt hij zijn bed niet uit. Hij zal, verwacht ik, een goede voogd zijn en me de fijne kneepjes van het uitgeversvak leren zodat ik zelf mijn brood kan verdienen.

Naast hem staat de Engelse heer Oliver Delapole, een voor-
aanstaand man en aristocraat die ongeveer even oud is als onze oom, vijfendertig misschien. Hij heeft een totaal andere achtergrond en een klein buikje onder zijn hoogst elegante kleding. Zijn rozige, vriendelijke gezicht wordt alleen ontsierd door wat, veronderstel ik, een duellerlitteken is, dat als een kromzwaard op zijn kant onder zijn rechteroog doorloopt. Toch geeft hij geen blijk van een strijdlustig karakter. Hij heeft juist een aanstekelijke grijns en een joviale manier van doen waardoor elke man – en vrouw (komaan, wij komen van het platteland en voor dit

soort zaken moeten we niet terugschrikken) – met een glimlach op het gezicht bij hem weggaat.

Van al die opmerkingen moet je vooral die over geld niet vergeten; het is het belangrijkste woord dat je waar dan ook in deze lagune te horen zult krijgen. Meneer Delapole is de personificatie van het Kapitaal en om die reden loopt de helft van de stad achter hem aan als hij toevallig voorbijkomt, maar hij besteedt er weinig aandacht aan. Vorige week kwam hij bij ons op bezoek en liet zijn hoed achter in de salon. Ik rende achter hem aan de *campo* op, met het ding tussen mijn vingers geklemd, en hoopte dat ik hem nog zou bereiken voor hij bij het Canal Grande aangekomen was en een van die schurkachtige gondeliers bereid had gevonden om hem naar huis te brengen. Toen ik, buiten adem en niet in staat een woord uit te brengen voor hem stond, glimlachte hij vriendelijk en vroeg bijna buiten zichzelf van het lachen: ‘Waarom ren je achter me aan, knul? Ben ik de enige man hier in Venetië die nog wat geld heeft?’

Dukaten openen deuren – om eerlijk te zijn bijna elke deur in de stad – en Delapole is een genereuze verstrekker ervan. Het gerucht gaat dat hij het geld zo snel uitdeelt dat de geldschietters het gat moeten aanvullen tussen zijn gulheid en de komst van nog meer geld uit Londen. Dit is geen klacht, dat begrijp je. Als we geluk hebben zal het Huis van Scacchi een tiental werken gaan uitbrengen van nieuwe schrijvers en componisten, allemaal op kosten van Meneer Delapole. Hij heeft de heer Vivaldi al een kleine gunst bewezen. Dat is de beroemde, muzikale priester van La Pietà, die bouwvallige kerk die ietsje verderop langs het water ligt dan waar de gebeurtenissen van vandaag zich afspeelden. En ook de plaatselijke kunstenaar Canale (die iedereen kent als ‘Canaletto’ om hem van zijn vader te onderscheiden, die hetzelfde beroep uitoefent) heeft zijn deel gekregen. Dit is een kerel die van mijlen afstand zilver ruikt. Terwijl ik dit neerschrijf zit hij vóór ons, op een prachtige houten stellage die boven de rest van de menigte uit torent, en zwoegt op een doek dat bedoeld is om bij een rijk man aan de muur te hangen.

Canaletto is een vreemde vent, een echte ruziezoeker en, niet echt verrassend, wellicht ook een bedrieger. Hij maakt gebruik

van iets wat een *camera ottica* genoemd wordt, een apparaat dat hij beweert zelf uitgevonden te hebben. Het wordt voor onze blikken verborgen in een tent van zwarte stof waar de schilder in werkt en van waaruit hij af en toe naar buiten schiet om zich ervan te vergewissen dat de buitenwereld er nog steeds is. Het schijnt dat het apparaat het tafereel door een of andere lens op een scherm binnenin projecteert, waar het dan voorafgaand aan het schilderen nagetrokken wordt. Uit nieuwsgierigheid beklom ik de stellage en onderzocht de buitenkant van het toestel. Dat kwam me op een zure blik en een mondvol Venetiaanse krachttermen te staan, toen Canaletto zijn hoofd onderzoekend naar buiten stak vanwege het kabaal dat ik daarbij maakte.

‘Ik zweer je, als nog één wijsneus me ervan beschuldigt dat ik een bedrieger ben, sla ik hem van deze wereld,’ siste Canaletto me bij wijze van waarschuwing toe.

Daardoor niet ontmoedigd gluurde ik door de opening die zijn hand in de stof maakte naar het mechanisme. Het zag er erg vernuftig uit. ‘Hoe kan de toepassing van iets wetenschappelijks om de kunst te bevorderen nu als bedrog beschouwd worden?’ vroeg ik oprecht. ‘Als men zo gaat denken, dan zou u toch ook van bedrog beschuldigd worden als u verzuimde gebruik te maken van dezelfde verfsoorten die de Romeinen op hun muren smeerden?’

Dat deed het hem. Ik kreeg er in ieder geval iets voor terug wat voor meneer Canaletto het dichtst in de buurt van een knikje of goedkeuring kwam.

‘Wat u nu nodig hebt,’ voegde ik eraan toe, ‘is eigenlijk een soort alchemistisch doek dat zelf het beeld herkent en zijn atomen in overeenstemming met het benodigde pigment rangschikt. Dan hebt u helemaal geen penseel meer nodig!’

Ik hoorde meneer Delapoles bediende, Gobbo, zacht grinniken en ik maakte dat ik langs de houten stellage naar beneden kwam! Volgens mij heb je een vriend gevonden. Ik in ieder geval wel. Gobbo is een lelijke kerel met, geloof het of niet, het begin van een bochel, zoals zijn naam al suggereert. Hij voegde zich een tijdje geleden in Frankrijk bij de Engelsman, meen ik. In dit hele gezelschap is Gobbo zonder meer de nuchterste, die altijd een snaakse opmerking paraat heeft en zo nu en dan een gods-

lasterlijk grapje. Hij nam me onder zijn hoede zodra hij van mijn lot hoorde en beloofde me dat hij ervoor zou zorgen dat geen enkele Venetiaanse schurk me van mijn magere beurs zou beroven. Ik vind het een fijne vent, al zijn we nogal verschillend. Volgens mij hebben onze ouders ons verpest met ons thuisonderwijs. In de veronderstelling dat Gobbo misschien ook wel wat literatuur gelezen had, vroeg ik hem of hij in enig opzicht verwant was met de beroemde Lancelot, en of hij een zekere jood in de steek had gelaten om meneer Delapole te kunnen dienen, een man die niet minder beminnelijk is dan Bassiano zelf, zij het veel rijker. Gobbo keek me aan of ik niet bij mijn verstand was – of erger nog, alsof ik de spot met hem dreef. De Engelse toneel-schrijvers maakten duidelijk geen deel uit van zijn opvoeding. Maar hij heeft het beste met me voor en ik met hem. En zo is er toch vriendschap in de stad.

En dan nu over naar gewichtiger zaken (die gering in aantal zijn, dus alsjeblieft niet gapen en het vel wegleggen). De laatste keer dat Manzini me over het landgoed schreef was een week geleden (en ja, ik ben het met je eens dat het niet goed is dat hij dat met mij moet afhandelen en niet met jou, maar zo luidt de wet nu eenmaal). De vooruitzichten die ik je te bieden heb zijn weinig gunstig. Onze ouders hebben vooral in de boerderij geïnvesteerd en in die kostbare bibliotheek waar we allebei zo dol op waren. Als ze langer geleefd hadden, zouden we ongetwijfeld allemaal van hun gulhartigheid geprofiteerd hebben. Maar aangezien de cholera anders besliste moeten we er het beste van maken. En dus zal ik het goed met je maken, Lucia. Laten we elkaar eerlijk onze zwakheden opbiechten. Laten we waarachtig schrijven over de mensen om ons heen. En laten we vooral vol toewijding werken, zodat we de naam Scacchi waardig zijn – tot een of andere oog-verblindende Spaanse knaap die van jou wegneemt, natuurlijk!

Ik hou van je, Lucia, mijn lief zusje, en ruilde het liefst een eeuwigheid van deze schittering voor één moment samen met onze lieve ouders in dat haveloze boerderijtje in het ruige grasland dat ons thuis was. Dat is echter niet mogelijk, dus moeten we ons op de toekomst richten.

Wacht! Ik zie de befaamde Canaletto opnieuw vanaf zijn hoge

post fronsend naar beneden turen. Een aantal dikke Hollanders waggelt als een zwerm eenden en onderneemt een poging zijn arendsnest binnen te dringen om daar een blik op zijn dierbare schilderij te werpen. De domkoppen...

‘Achterlijke toeristen,’ bast de schilder en hij stoot een hoop mysterieuze vervloekingen uit die waarschijnlijk niemand begrijpt die niet in Cannaregio is geboren en getogen. ‘Weg jullie, met die lelijke koppen van jullie en die naar haring stinkende adem!’

‘Weest niet bevreesd en zwaai gewoon met een florijn voor zijn gezicht, heren,’ roept meneer Delapole om hen op te juttten. ‘Canaletto houdt van iedere man met geld in zijn zakken!’

Onduidelijk mompelend schuifelen onze indringers weg. Ik vermoed dat onze schilder hier hun middelen enigszins te boven gaat.

Terwijl Canaletto daar met zijn vuist naar hen stond te schud-den, liet hij de deur naar dat geheimzinnige tentpaleisje van hem open. Ik sprong ongezien op de houten stellage en zag tot mijn grote verbijstering hoe ver het doek in iets minder dan een uur al gevorderd was. Dit is geen bedrieger. Het wordt volgens mij een mooi schilderij. Op een dag, als jij voldoende bent ingeburgerd in Sevilla, zodat je de tijd en het geld hebt om terug te keren voor een bezoek aan je geboortestad Veneto, dan stel ik me voor dat ik je meeneem om ernaar te gaan kijken. We zullen kijken hoezeer ons leed is verminderd en ons fortuin is toegenomen in de maanden die er verstreken zijn sinds de Bucintoro zijn weg naar het doek van Canaletto vond. Welk een wonderbaarlijk talent, om iets van de glorie van onze tijd in amber te kunnen vatten, opdat men er in de eeuwen die na ons komen getuige van kan zijn. Het enige wat ik te bieden heb zijn deze woorden, maar die geef ik vrijelijk en ze komen uit een liefdevol hart.

Eerste druk september 2011
Derde druk, eerste in deze uitvoering, januari 2017

Oorspronkelijke titel *The Cemetery of Secrets*
Oorspronkelijke uitgever Pan Books, een imprint van Pan Macmillan Ltd
Copyright © 2001 David Hewson
Copyright © 2011, 2017 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht
Vertaling Janine van der Kooij
Omslagontwerp Marry van Baar
Omslagillustratie © Paul Knight/Trevillion Images
Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best
ISBN 978 90 261 4234 5
ISBN e-book 978 90 261 2924 7
NUR 332

www.uitgeverijdefontein.nl

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.